

ÚJ MAGYAR PÜSPÖK

II. János Pál pápa a külföldön élő különféle nemzetiségű hívek iránti gondjától indítva a románok, csehek és szlovákok után a külföldi magyaroknak is püspököt adott. 1983. máj. 21-i kelettel kinevezte **dr. Irányi László** atyát Castel Mediano-i c. püspökké, és megbízta a külföldön élő magyarok lelki gondozásával.

Az új püspök 1923. ápr. 9-én született Szegeden. A piaristáknál érettségizett, utána nyomban belépett a rendbe. Egyszerű fogadalmát Vácott tette 1942. aug. 28-án, ünnepélyes fogadalmát Rómában, 1947. júl. 15-én. A lateráni bazilikában szentelték pappá 1948. márc. 13-án. 1951-ben teológiai doktorátust szerzett a római Gergely egyetemen, 1952-ben filozófiából doktorált az Angelicumon. 1952-ben helyezték át az USA-ba. Itt 1954-ben megalapította a piaristák washingtoni tanulmányi házát. Rendjén belül különféle tisztségeket töltött be, 1975–1982-ig ő volt az amerikai rendtartomány főnöke. A renden kívül több kollégiumban teológiát és filozófiát tanított, magyar és angol nyelvű lapokba és folyóiratokba cikkeket írt. Megszervezte Washingtonban a magyar lelkipásztori szolgálatot, és végzi a magyar szentmiséket. Emellett kisegít az angol lelkipásztorokodásban is. A rádióban is tart szentbeszédeket.

Dr. Irányi László mintegy másfél millió nyugaton élő magyar lelki irányítója lesz, akik közül legtöbben (mintegy félmilliónyi) az Egyesült Államokban laknak. Nyilatkozatában hangsúlyozta tisztségének kizárólag lelki jellegét. „Eddig is az volt minden törekvésem, hogy a világon szétszórta magyar katolikusok pasztorációját szolgálhassam. Ez a vágyam most teljesült” – mondta.

Fölszentelése Washingtonban volt – ahol székhelye is lesz – július 27-én. Címe: 1339 Monroe Street N. E., Washington, D. C. 20017, USA.

A „Szolgálat” örömmel köszönti az új magyar főpásztort, Isten bőséges áldását kívánva és kérve nem könnyű munkájára.

R.

A VASÁRNAP AZ ÚJ EGYHÁZI TÖRVÉNYKÖNYVBEN

Senki nem mondja ugyan egy csontvázra, hogy ember, mégsem lehet elképzelni az embert csontváz nélkül. Csak alakatlan, mozgásképtelen massa lenne. Barátainknak szeretjük mosolyát, hangját, szokásait, és személyi kapcsolatainkban nem is gondolunk csontvázukra, pedig anélkül szeretteink sem lennének. Az alkotóelem – bármilyen fontos is, – nem azonos az egészszel, és nem az a lényeg. Csak biztosítja, elfogadhatóvá és megbízhatóvá teszi azt, amit lényegesnek látunk.

Ugyanezt a módszert követi az új egyházi törvénykönyv is a vasárnap megszentelésének kérdésében. Sokkal nagyobb hangsúlyt kapott az új kánonokban a részvétel a vasárnapi misén, mint jog, és csak 3 paragrafus említi ugyanezt mint köteleességet. A 213. kánon pl. így hangzik nem hivatalos magyar fordításban: „A keresztény hívek joga, hogy az egyház lelki javaitól, különösen Isten Igéjéből és a szentségekből, támogatást kapjanak a felszentelt lelképásztortoktól.” Az Ige hirdetésében és az Oltáriszentségben való részesedés elsősorban a szentmisén történik, és erről mint jogról beszél az 1983-as egyházi törvénykönyv. Ezt a jogot meg is védi. A 388. kánon előírja a püspököknek, hogy minden vasárnap népükért misézzenek, a 386. kánon utasítja őket, hogy a híveknek gyakran prédikáljanak. Még részletesebben foglalkoznak a hívek szentmisével való ellátásával a plébánosokra és egyházközségi vezetőkre vonatkozó kánonok. Az 528. kánon 1. §-a részletesen intézkedik az igehirdetés (ezzel együtt az igeliturgia) tartásáról, a 2. § pedig így szól: „A plébánosnak gondja legyen arra, hogy az Oltáriszentség a hívek összejöveteleinek középpontja legyen; azon fáradozzék, hogy a hívek a szentségek vételével el legyenek látva, különösképpen az Oltáriszentséghez és szentgyónáshoz gyakran járuljanak . . .”

Mindennek a hívekről való gondoskodásnak hosszú hagyománya van az egyház történetében. Gondoljunk csak a török idők utáni egyházi újjáépítésre.

A vasárnap megszentelésével, mint köteleességgel elsősorban az 1247-es kánon foglalkozik. Ez két dolgot ír elő vasárnapokra és a kötelező ünnepekre: a hívek szentmisén vegyenek részt, és tartózkodjanak az olyan munkától és foglalkozástól, amely nem egyeztethető össze az ünnepnap istentiszteleti jellegével, amely megrontaná az ünnepnap örömet, vagy akadályozná a szükséges szellemi és testi pihenést.

Ez a paragrafus több újdonságot tartalmaz. Elsősorban nem a misehallgatást írja elő, hanem a részvételt, részesedést a mise lelki javaiban. Másrészt nemcsak a régi „szolgai munka” kifejezés tűnt el az egyházi törvényhozásból (amelyet a régi kódex 1248-as kánonja említett), hanem szempontokat is ad a törvényhez, mintegy megmagyarázva, miért született ez az előírás. Ez figyelemreméltó szempont a lelképásztorok számára: nem elég a kötelezettséget, vagy tilalmat hirdetni, hanem annak mértékét is tudniuk kell a híveknek. Különben külsőleges, erőszakos tett lesz, amit a törvény elér, és teljesítésével inkább csak „letudják” az Istent, mintegy szabadulni akarnának tőle, pedig az intézkedés célja éppen az ellenkező.

Az új egyházi törvénykönyv 11. kánonja szerint ez a rendelkezés is 7 éves kortól kezdve kötelezi a katolikus egyház tagjait. Régebben minden megkeresztelt emberre vonatkozott a misehallgatási törvény is, mint minden más egyházi rendelkezés, és a másvallású keresztényeket úgy tekintették, mint akik súlyos tudatlanságban tévelyegnek, s ezért nem vétkeznek.

Újdonságot jelent az 1248-as kánon 1. §-a is: eszerint bárhol, ahol katolikus rítus szerint végzik a szentmisét, eleget lehet tenni a szentmisén való

részvétel kötelezettségének. Korábban ugyanis részletes utasítások voltak arra vonatkozólag, hogy csak hol, milyen templomban lehet eleget tenni ennek az előírásnak. Ugyancsak újdonság e kánon 2. §-a, amely arra vonatkozóan intézkedik, mi történjék, ha a hívek paphiány, vagy más súlyos ok miatt nem jutnak el vasárnapi szentmisére. Ilyen esetekben nagyon ajánlja az igeliturgián való részvételt, amelyet ugyancsak a plébániatemplomban lehet megtartani, vagy legalább egyénileg, vagy családdilag végezzenek imádságokat. A pap nélküli vasárnapi igeliturgiák végzőjére vonatkozóan a 230. kánon 3. §-a megengedi, hogy világi hívek (nők is!) vezessék az igeliturgiát és liturgikus imákat, kereszteljenek és áldoztassanak. Az 517. kánon 2. §-a szerint plébániák vezetését is lehet világi hívekre, vagy közösségeikre bízni. A 766. kánon megengedi világi híveknek szentbeszéd tartását, de liturgikus homíliát csak a papok és diakónusok mondhatnak. A 943. kánon szerint pedig szükség esetén szentségkítételt is végezhetnek, de áldást nem adhatnak. Mindezekhez természetesen kellő előkészület és kánoni küldetés szükséges az egyházmegye előírásai szerint.

Felmerül a kérdés, hogy az új kódex előírása is súlyos bűn terhe alatt kötelezi-e a híveket. Ez a felfogás a kezdeti időktől megvolt az egyház életében, még akkor is, amikor kifejezett egyházi törvény nem írta elő a vasárnapi szentmisén való részvételt. XI. Ince pápa idején, 1679. márc. 4-én az akkori Hittani Kongregáció (Szent Officium) mint tévtant elítélte azt a tételt, amely nem tartotta súlyos bűn terhe alatt kötelezőnek a misehallgatást. Ha figyelembe vesszük a szentmise gyümölcseit, ez nem is lehet kérdés. Krisztus hármasság jelenléte a közösségben, Igéjében és az áldozatban olyan jelentős az egyéni és közösségi lelki élet szempontjából, hogy senki nem tekinthet el ettől. Ugyanakkor az egyes esetek megítélésénél azt is figyelembe kell venni, hogy mennyire volt lehetséges ezt a törvényt teljesíteni.

Az 1246-os kánon felsorolja a parancsolt ünnepeket, de megjegyzi, hogy a püspöki karok módosíthatják ezt az intézkedést. A Magyar Püspöki Kar rendelkezései értelmében jelenleg a következő, nem vasárnapra eső parancsolt ünnepek léteznek: karácsony, újév és Nagyboldogasszony.

Kozma György

A „NYITOTT KAPU NAPJA“

Kis történet Mt 18,21-35 szerint
a 24. évközi vasárnapra

A városban „Nyitott kapu napját“ tartották a városi közművek, így a Gáz-művek is. Jánosfai Jánost régen érdekelte már, hogyan készül a barna szénből a gáz, ezért nagy lelkesedéssel olvasta a hírt az újságban, és tüstént elhátározta, valóra váltja régi álmát.